

Kadına Yönelik Şiddet ve Hukuksal Boyutu

Violence Against Women and Its Legal Dimension

Mehmet Ali ŞEN¹, Edibe PİRİNÇCİ²

ÖZ

Bu çalışma kadına yönelik şiddet ve hukuksal boyutu hakkında genel bir bilgi vermek amacıyla yapılmıştır. Kadına yönelik şiddet; kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veren veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma olarak tanımlanmaktadır.

Kadın hak ve özgürlüğünün korunması ve kadına yönelik şiddetin engellenmesi amacıyla hukuksal olarak çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’de ise devlet eliyle kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak için İstanbul Sözleşmesi imzalanmış, 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair yasa çıkarılmıştır. Her ne kadar kadına yönelik şiddeti engellemek amaçlı kanunlar çıkarılsa da yine de bu hukuksal çalışmalar şiddetin ortaya çıkmasında yetersiz kalmaktadır. Ataerkil aile yapısının hâkim olduğu anlayışlardan kaçınılmalı kadına hak ettiği değer verilmeli ve toplumsal cinsiyet ayrımından kaçınılmalıdır

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadın, Hukuksal boyut

ABSTRACT

This study was conducted to give general information about violence against women and its legal dimension. Violence against women; whether it occurs in public or private, it is defined as any gender-based action and threatening, depriving or arbitrary deprivation of liberty of women who are physically, sexually, psychologically or economically damaging or suffering.

For the purpose of protection of women’s rights and liberty, and prevention of violence against women legal various studies and activities are made. The Istanbul Contract was signed in Turkey by the state to eliminate violence against women, the law no 6284 regarding family protection and the prevention of violence against women was enacted. Even though laws have been enacted to prevent violence against women, these legal studies are inadequate in preventing violence. Acceptance of the patriarchal family structure should be avoided, the woman should be valued and gender discrimination should be avoided

Keywords: Violence, Women, Legal Dimension

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, insanın sahip olduğu fiziksel güç ya da kudreti, kendisine, başka bir insana, bir gruba ya da topluma karşı yaralama, fizyolojik hasar, gelişme bozukluğu ya da gerilikle sonuçlanacak ya da sonuçlanma olasılığı yüksek bir biçimde tehdit yoluyla uygulama olarak tanımlanmaktadır (1). 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanunda ise şiddet: kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit

ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesi de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, psikolojik, cinsel, sözlü veya ekonomik her çeşit tutum ve davranış olarak tanımlanmaktadır (2).

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından 1993 senesinde kabul edilen “Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi”nde; kadına yönelik şiddet; cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonuca yönelik özel veya kamu yaşamında meydana gelen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi olarak engellenmesidir” şeklinde tanımlanmaktadır (3). Uluslararası Af Örgütü, kadına yönelik şiddeti “kadınları fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik olarak erkeğe bağımlı kılan, acı ve ızdırıp verici olan ve kadınlara sadece kadın oldukları için erkekler tarafından uygulanan

1. Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, E- posta Adresi: m.a.sen@yandex.com ; ORCID: 0000-0001-6193-0525

2. Prof. Dr. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, E- posta Adresi edibepirincci@yahoo.com ORCID: 0000-0002-1344-4562

Gönderim Tarihi:27.06.2019 - Kabul Tarihi: 05.11.2020

orantısız güç” olarak tanımlamaktadır. Dünyada şiddette en çok maruz kalanlar kadınlar ve çocuklardır. Kadınlar maruz kaldıkları şiddeti çeşitli sebeplerden dolayı saklamaktadırlar. Bu sebeple bu konudaki çalışmalar gerçeği tam olarak yansıtamamaktadır (4).

Kadına Yönelik Şiddetin Tarihçesi

İlk çağda şiddetin olmadığı düşünülmektedir. Bu dönemde kadının doğurgan yapısı gereği ve beslenme etkinliklerinde göstermiş olduğu rolden dolayı toplumda kadına değer ve önem verilmiştir (5). Ancak zamanla anaerkil toplumdaki ataerkil topluma geçilmesiyle ve yine özel mülkiyetin gelişmesiyle kadınlar toplumdaki önem ve değerini kaybetmişlerdir (6).

Eski Yunan’da Kadınlar ve köleler, erkeğin egemenliği altındadır (7). Eski Yunan toplumu köleci bir toplum ve kadınsız bir demokrasidir (8). Eski Roma döneminde ise egemenlik sadece erkeklerin elindedir. Erkekler bu dönemde kadınları dövme hakkına sahiptirler (9). Eski Mısır Uygarlığında kadınlar ve erkekler miras, evlilik ve mülkiyet hususlarında eşit haklara sahiptirler (10). Hint toplumunda ise bun tam tersi olarak miras, evlenme ve diğer işlemlerde kadın hiçbir hakka sahip değildir (11). Eski Çin toplumunda kadın bir iki üç diye çağrılmış insan yerine konulup isim bile konulmamıştır. Çin toplumunda kadınlar kocalarının kölesi gibi görülür ve kadınlar kocaları hatta çocuklarıyla bile beraber yemek bile yiyemezdi. Ayakta bekleyip onlara hizmet ederdi. Erkek çocuklar değerli kız çocuklar ise domuz şeklinde anılmıştır (12). İslamiyet öncesi Cahiliye Araplarında ise kadın para ile alınıp satılan zevk oyuncuğu haline getirilmiştir biktıklarında yine para karşılığı genelevlerde satılmışlardır (9).

Eski Yahudilikte ise, kadınlar hizmet etmesi oğullar doğurması ve zevk vermesi başka farklı kadın bedenler arasında paylaştırılmıştır. Evli oldukları kadınlarla birlikteliklerinin tek amacı çocuk doğurmaktır. Zevk vermesi için bu işten sorumlu başka kadınlar vardır (13). Hz. İsa kadınla erkeği eşit tutmuş doğa çocuğunun hem anneye hem babaya ait olduğunu bildirmiştir ancak zamanla onun söyleminden sapılmış ve kadının günahkâr bir varlık olduğu inancına yaygınlaşmıştır (14).

İslamiyet de ise erkekler din, ahlak, merhamet dışı emir ve isteklerde kendilerine mutlak itaat beklemişlerdir. Kuranın ve sünnetin maksadı tam anlaşılmeden birden fazla evlenmeye ve kadın dövmeye kalkışmışlardır. İslam toplumlarındaki kadına yönelik şiddetin temelinde din değil insanların cehaletleri yanlış algı ve kabulleri yatmaktadır (15).

İngiltere kanunlarında ise erkeklere, eşlerine fiziki işkenceler uygulama hakkı verilmiştir. 19. yüzyılda ise ABD’de (Amerika Birleşik Devleti)’de kadını ikinci plana iten uygulamalar yapılmıştır (9). Osmanlı Devletinde de İslam hukuku uygulanmıştır. Osmanlı toplumunda kadın geleneksel aile yapısı içinde en önemli üyedir (16).

Dünya’da ve Türkiye’de kadına yönelik şiddet

2013 yılı verilerine göre, dünyada kadınların %35’i ya partnerinin (eşleri yada birlikte yaşadığı kişi) fiziksel ve/veya cinsel şiddetine ya da partneri olmayan kişilerin cinsel şiddetine maruz kalmaktadır. Şiddet mağduru kadınlar, mağdur olmayanlara oranla yaklaşık olarak iki kat daha fazla oranla kürtaj olmakta ve depresyona girmektedir. Ayrıca dünya genelinde 700 milyondan daha fazla kadın 18 yaşına varmadan evlenmiştir. Bu evliliklerin üçte birinden fazlasının (250 milyon) evlenme yaşı 15 yaşından küçüktür (17).

Türkiye’de ise kadına yönelik aile içi şiddet araştırmalarına göre fiziksel şiddet biçimi; tokat atma ya da bir şey fırlatma % 33,3, itme ya da tartaklama % 18,4, yumrukla vurma % 12,7, tekmeleme, sürüklenme ya da dövme % 10,4, boğazı sıkma veya yakma % 5,7, bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme % 3,2 şeklinde gruplandırılmaktadır (18). Ülkemizde hayatlarının herhangi bir anında fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %35,5, son 1 yılda ise %8,2’dir. 2008 yılında yapılmış olan araştırma sonucuna göre ise bu oran %39,3’tür. % 36,8 hakaret, küfür, % 20,3 aşağılama ve/veya küçük düşürme, % 21,2 korkutma ve/veya tehdit, % 5,8 kadına ve çevresine zarar verme tehdidi olarak belirtilmiştir (19).

%7,4’ü zorla cinsel ilişkiye girmesi, %8,9’u kadının korktuğu için cinsel ilişkiye girmesi, %3,3’ü cinsel açıdan kadının aşağılanması ya da küçük

düşürülmesi gibi eyleme zorlanması biçiminde üç grupta belirtilmiştir. Cinsel şiddet içeren üç davranıştan en sık rastlanan şiddet biçimi, kadının istemediği halde korktuğu için cinsel ilişkiye girmesi türüdür (18).

Ülkemizde en çok yaşamın herhangi bir döneminde ekonomik şiddete maruz kalmış kişi Batı Anadolu bölgesinde yer almaktadır. 18 yaşından önce gerçekleşen evliliklerde bu yaştan sonra gerçekleşen evliliklere göre daha fazla şiddete maruz kalmalar görülmektedir. Türkiye’de evli kadınların ekonomik şiddete maruz kalma oranı %30’dur (19).

Kadına Yönelik Şiddet Sınıflandırılması

1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, kişilerin kaba kuvvet uygulayarak, bireyleri korkutma ve sindirmeye çalışması ayrıca çeşitli yaptırımlar uygulamayı amaçlamasıdır. Fiziksel şiddet; ısırma, boğmaya çalışmak yumruklamak, itmek, tokat atmak, eşya fırlatmak, tekmelemek, kesici delici aletlerle tehdit etmek, mağdurun eve hapsetmek yada eve almamak, işkence yapmak gibi fiziksel kuvvetin uygulandığı durumları kapsamaktadır (20).

2. Ekonomik Şiddet

Kadın çalışsın ya da çalışmasın paranın kontrol edici özelliğini kadının üzerinde kullanmak, kadını para vermemekle tehdit etmek ekonomik şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır Ekonomik şiddet kadının özgürlüğünü kısıtlamakta bağımsızlık duygusunu yok saymaktadır (21).

3. Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, kadının isteğine bakılmaksızın cinsel ilişkiye zorlanması, zorla evlendirme, taciz, tecavüz gibi eylemleri kapsamaktadır (22). Cinsel şiddetin en ağır şekli ayrıca başkalarına anlatması zor olan tarafı evliliklerde yaşanan ya da kadının yabancı bireyler tarafından maruz kaldığı tecavüz olayıdır (23).

4. Psikolojik (Sözel) Şiddet

Bireyi kontrol altında tutma amacıyla birey üzerinde baskı kurmak için sürekli bireyin duygu ve düşüncelerinin yok sayılması, sürekli bir ruhsal saldırı uygulanmasıdır (24). Psikolojik (sözel)

şiddet; kadının nasıl giyineceği, nereye gideceği, kimlerle görüşeceği konusunda baskı yapmak, küfür etmek, tehdit etmek öfkesini çocuklardan çıkarmak, hakaret etmek, eve kapatmak, küçük düşürmek, bağırma, korkutma, çocuklarını göstermemekle tehdit etmek, silah göstermek gibi eylemleri kapsamaktadır (25).

Etiyoloji

1. Bireysel Sebepler

Madde bağımlılığı, şiddet, eşlerin birbiri üzerinde baskı kurmaya çalışması, ailevi ilişkilerde bozukluk vb gibi konuları içermekte buda eşler arasındaki ilişkiyi bozmaktadır (26).

2. Psikolojik Sebepler

Psikolojik rahatsızlıklar (depresyon panik atak, şizofreni bipolar) olan kişilerde şiddet davranışları ve saldırgan tutumlar gözlemlenebilmektedir. Psikolojik rahatsızlığa sahip olan kişiler ve şiddete meyilli olan kişiler aile içinde defalarca şiddet içerikli eylemler uygulayabilmektedirler (27).

3. Toplumsal Sebepler

Toplumumuzda kapsamlı dönüşümlerle birlikte geleneksel toplumdaki modern topluma dönüşüm sağlanmış bu dönüşümle de birlikte kadın ve erkeğin toplumdaki yeri sürekli değişim arz etmiştir. Bu toplumsal yapıdaki değişimde eski değerlerin zayıflaması yenisinin kabullenilmemesi şiddetin nedenini oluşturur (28, 29).

Toplumsal sebepleri ataerkil kültür ve toplumsal cinsiyet bağlamında ele alınmaktadır.

a. Ataerkil Kültür

Ataerkillik kişiler arasındaki ilişkilerin tanımlanmasında önemli bir faktör olan sosyal kuralların ailede yaş ve cinsiyete bağlı sınıflandırılma sonucu oluşması olarak tanımlanır. Ayrıca kadınların her şeyi ile erkeğe ait olan bir nesne gibi algılanması, erkeğin kadın üstünde hertürlü sosyal ve ekonomik baskı kurma hakkına sahip olması, namus ve namus uğruna uygulanan şiddet ve töre cinayetleri gibi eylemleri içermektedir (30).

b. Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal cinsiyet toplumun kadın ve erkeğe vermiş olduğu görevler, roller, toplumun kişiyi

nasıl gördüğü ve toplumun bireyden beklentileridir. Yani toplumsal cinsiyet için, kadınlık ve erkeklik özelliklerinin kültürel olarak aldığı biçimi anlatan bir kavramdır diyebiliriz (31). Ancak toplumumuz kadınlıkla erkeği birbirinden ayrı tutup, sorgulamaksızın erkeği kadından üstün tutmuş, bu da karşımıza kadın erkek arasındaki farkı güç ve güçsüzlük olarak çıkarmıştır (32).

Kadına Yönelik Şiddetin Hukuksal Boyutu

Kadına yönelik şiddetle mücadelede uygulanan bir çok yöntemler vardır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Uygulanan Yöntemler

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Roma'da 4 Kasım 1950 tarihinde, Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzalayıp ve 3 Eylül 1953'te yürürlüğe soktukları sözleşmedir. Türkiye, bu Sözleşme'yi ilk ortaya çıktığı tarih olan 4 Kasım 1950'de imzalamış, 19 Mart 1954 tarih ve 8662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır (33). Avrupa İnsan Hakları sözleşme ile insan hakları, uluslararası düzeyde güvence altına alınmaktadır (34).

2. Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)

Bu sözleşme 1 Mart 1980 tarihinde Birleşmiş Milletler tarafından imzaya açılıp, yürürlüğe 3 Eylül 1981 tarihinde girmiştir. Ülkemiz 24 Temmuz 1985 tarih ve 85/9722 sayılı kararla bu sözleşmeyi onayladı ve sözleşme Resmi Gazete'de 14 Ekim 1985 tarih ve 18898 sayılı kararla yayımlandı (35). Uluslararası standartlara uygun olan bu sözleşme kadın erkek eşitliği konusunda yasal çerçevenin varlığını oluşturan ve evrensel açıdan kadın haklarının her kadına tanınması gerekliliğini içeren temel esaslardan oluşmaktadır (36).

Türkiye CEDAW'ı 1985 yılında imzalarken kadın erkek eşitliğine aykırı olan çeşitli düzenlemeler olması sebebiyle oluşan çekinceleri 1999 yılında ortadan kaldırarak çok önemli bir adım atmıştır. Ve dört yılda bir Birleşmiş Milletlere CEDAW sözleşmesi ile ilgili gelişmeleri rapor etmiş ve sorumlu kurum olarak Kadının Statüsü Genel

Müdürlüğünü bu sözleşmeyi uygulamak üzere kurmuştur (37).

3. İstanbul Sözleşmesi

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede Strazburg'da 7.04.2011 tarihinde kabul edilen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi, diğer adıyla İstanbul Sözleşmesi en kapsamlı ve yeni sözleşmedir. Bu sözleşme İstanbul'da 11 Mayıs 2011'de imzaya açıldı, 1.08.2014 tarihinde de yürürlüğe girdi. Türkiye, Sözleşme'yi imzaya açıldığı 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalayarak sözleşmeyi imzalayan ilk ülke olmuştur, 14 Mart 2012 tarihinde ise onaylamıştır (38). Şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması ve şiddet uygulayanların adalete teslim edilmesi, bu sözleşmenin temel taşlarını oluşturmaktadır (39).

4. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Faaliyetleri

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bu konuda çeşitli faaliyetleri mevcuttur. Ülkemizde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı **Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün** kadınların konumlarının yaşamın tüm alanlarında güçlenmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınlara karşı yapılan ayrımcılığın her türünün önlenmesi temel amaçlarıdır. Bakanlık çalışmaları çerçevesinde ayrıca Aralık 2016 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde toplam 49 ilde hizmet veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) açılmıştır. Ayrıca ŞÖNİM'lerin bulunmadığı illerde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezleri açılarak bunlar aracılığıyla şiddete maruz kalanlara yönelik danışmanlık, rehberlik ve sosyal destek hizmetleri sunulmaktadır.

Bir diğer faaliyet ise çeşitli istismarlara veya şiddete uğrayan kadınların şiddetten korunması, güçlendirilmesi, ekonomik ve psiko-sosyal problemlerin çözülmesi, çocuğu olanların bu dönemde birlikte barınma ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasının hedeflendiği Kadın Konukevlerinin açılmasıdır.

Yine bakanlığın bünyesinde şiddete uğrayan ya da uğrama riski olan kadınlar için her an ulaşabilecekleri “Alo 183 Sosyal Destek Hattı” da hizmet vermektedir. Bu kişilere hakları ile başvuru mekanizmaları ile ilgili çeşitli bilgiler verilmektedir. Bu hat ücretsiz bir şekilde 7 gün 24 saat hizmet vermektedir (25).

5. Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 Sayılı Yasa

Resmî Gazete’de 20 Mart 2012’de yayınlanan ve yürürlüğe giren 6284 sayılı ülkemizde kabul edilen bu kanun ile Kadına yönelik şiddetle alakalı uluslararası kabul gören ilgili sözleşmelere bağlılık vurgulanmaktadır (40).

Aile politikalarının temelini kadın oluşturduğu için, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik pozitif ayrımcılık, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, kadının iş gücü piyasasına daha aktif katılması gibi kadına yönelik uygulamalar kapsamında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un kabulü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün kurulması ve bu kapsamda Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı gibi çalışmaların yapılması, TBMM kapsamında Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulması, Haydi Kızlar Okula kampanyaları kadın politikalarının aile politikaları içindeki yeri ve önemini göstermektedir (41).

6. Adalet Bakanlığı Faaliyetleri

Şiddete uğrayan kadınlar Cumhuriyet Savcılığına, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine dair kanun kapsamında başvurabilmektedir. Ayrıca “Aile İçi Şiddet Suçları Soruşturma Büroları” da büyükşehirlerde savcılıklar bünyesinde kurulan konu hakkında katkı veren birimlerdir. Bu büroların görevleri arasında; 6284 sayılı Kanun çerçevesinde işlemleri gerçekleştirmek, şiddete karşı işlenen suçların soruşturmasını takip etmek ve sonuçlandırmak, etkin bir şekilde koruyucu-önleyici tedbir kararlarının uygulanmasını denetleyip, takip etmek bulunmaktadır (25).

7. Sivil Toplum Kuruluşları Faaliyetleri

Kadına yönelik şiddetle mücadele edilmesi ve kadınların korunması için kurulan sivil toplum kuruluşları da bulunmaktadır. Bu kuruluşlar kadınların sesini duyurabilmek için, seminerler düzenlemekte, davaları takip etmekte ve medyada programlarına katılmaktadırlar. İlk bağımsız kadın kuruluşları olan Mor Çatı ve Kadın Dayanışma Vakfı kadına yönelik şiddetle mücadele amacıyla kurulmuştur (42). Son yıllarda yaptıkları çalışmalarla gündeme gelen kadın haklarını savunan kuruluşlar arasında Uçan Süpürge, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Kadın Girişimcileri Derneği, Kadın ve Demokrasi Derneği’de bulunmaktadır (25).

8. Baroların Faaliyetleri

Avukat ücretini karşılayamayacak olan kadınlar Baro bünyesinde bulunan Adli Yardım Bürosuna başvurarak kendilerine ücretsiz avukat tayin edilmesini talep edebilmektedir. Barolar bünyesinde kurulan “kadın hakları kurulları” kadınların yasal hakları konusunda bilgilendirilmelerini sağlamaktadır (25).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de ve dünyada kadına yönelik şiddet önemli bir halk sağlığı sorunlarından biridir. Her ne kadar kadına yönelik şiddeti engellemek amaçlı kanunlar çıkarılsa da yine de bu hukuksal çalışmalar şiddetin ortaya çıkmasında yetersiz kalabilmektedir. Bunun önemli nedenlerinden biri olarak uygulayıcıların yasayı tam olarak içselleştirmemeleri, geleneksel ataerkil kültürün kurumlarda hala hâkim bir değer olması öne çıkmaktadır. Bu sebeple devletler eliyle yapılan iyileştirmelerin yanı sıra toplumun kadına bakış açısının pozitif yönde değişmesi gerekecektir. Kadına hak ettiği değeri vermek için pek çok psikososyolojik çalışma yaparak neden ve sonuç ilişkilerini incelemek, bu doğrultuda çözüm önerileri getirmek ve toplumsal cinsiyet ayrımından sıyrılmak daha doğru olacaktır. Erkeği yücelten anlayışlardan uzak durulmaya çalışılmalıdır. Böylece çocukluktan doğru bir anlayışla büyüyen bireyler sayesinde toplumun kadına bakış açısının değişeceği ve kadına yönelik şiddetin azalacağı düşünülmektedir.

Öneriler;

- Ebeveynler çocuklarına karşı davranışlarında ve çocuklarına sunmuş oldukları imkanlarda eşitliği ve adaleti gözetmelidirler.
- Kadınların ekonomik anlamda güçlü olabilmesi için eğitim almalarına önem göstermeli ve meslek sahibi olmaları sağlanmalıdır.
- Kız çocuklarının erken yaştaki evliliklerini önlemek için sosyolojik, psikolojik ve hukuksal araştırmalar, önlemler ve gerekirse yaptırımlar oluşturulmalıdır.
- Okul öncesi eğitimden itibaren mevcut tüm eğitim müfredatları incelenmeli toplumsal cinsiyet kapsamında yeniden düzenlenip uygulanmalıdır.
- Medya aracılığıyla kadına yönelik şiddet içerikli yayınlara yer verilmemeli çünkü bunlar toplum eğitimde olumsuz pekiştirecek kabul edilebilir, aksine kadına yönelik şiddetin olumsuzluğunu anlatan yayınlara yer verilip toplumda farkındalık yaratılmalıdır.
- Aile içi eğitimde önemli fonksiyona sahip ebeveynlerin çocuk eğitiminde cinsiyet farkının bir öneminin olmadığını anlatan toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında farkındalık oluşturmak amacıyla seminerler, konferanslar vs. verilmelidir.
- Ebeveynler aile içi eğitimde çocuklarına karşı, cinsiyet farkı gözetmeksizin onlara sadece insan olduğu için değer verdiğini hissettirmeli ve cinsiyet farkının insana verilen değer açısından bir fonksiyonunun olmadığı vurgulanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. *World Report on violence and health (WRVH), WHO 2002, s. 4-5* (http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/summary_en.pdf, Erişim Tarihi: 03.10.2019).
2. *6284 Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Madde 2, 8 Mart 2012.*
3. *CEDAW. (United Nations Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women) (Kadınlara karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi), 85th Plenary Meeting, General Assembly A/Res/48/104, 20 December 1993.* <https://www.unicef.org/gender/files/CE->

DAW_In_Brief_For_Adolescent-Web_Version.pdf Erişim (03.10.2019).

4. *Uluslar Arası Af Örgütü Türkiye Şubesi, (2004). Türkiye: Aile içi şiddete karşı mücadelede kadınlar, 3-7.*
5. *Erbil, P. (2013). Kibele'den Pandora'ya kadının tarihsel yenilgisi. Ankara: Arkadaş Yayınları, 29-39,*
6. *Berktaş, F. (2012, Şubat). Tek tanrılı dinler karşısında kadın. Dördüncü Baskı. İstanbul: Metis Yayınları, 81-82.*
7. *Yıldız Tahincioğlu, A. N. (2011). Namusun halleri. (Birinci Baskı). İstanbul:Postiga Yayınları, 48.*
8. *Ağaoğulları, M.A. (1989). Eski Yunan'da siyaset felsefesi. Ankara: V Yayınları, 8.*
9. *Kadına Şiddetin Anatomisi* <https://obilir.com/kadina-siddetin-anatomisi/> Erişim tarihi 03.10.2019
10. *Berktaş, F. (2010, Nisan). Tarihin cinsiyeti. İstanbul: Metis Yayınları, 91*
11. *Ünal Özkorkut, N. (2009). Türk hukuk tarihinde zina suçu. Ankara: Desen Ofset A.Ş.,40.*
12. *Arat N. Kadın Sorunu 2. Baskı, Say Yayınları, İstanbul, 1986, s.26.*
13. *Heritier F., Perrot M., Agacinski S., Bacharan N. (2013, Haziran). Kadınların en güzel tarihi. (çev. Y. Aşçı Dalar). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 19-20.*
14. *Doğdu, S. (2005). Kadının serüveni kadın ve yaratılışı. (Birinci Baskı). Ankara: Demet Kitap,63*
15. *Görgülü, Ü. (2013, Haziran). Eşler arası ilişkide Kur'an'ın ortaya koyduğu bazı temel ilkeler. Birinci Baskı. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 344-345.*
16. *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Tarihi Bir Bakış* http://www.bilka.org.tr/kadina-yonelik-aile-ici-siddete-tarihi-bir-bakis_6808.html erişim tarihi 03.10.2019
17. *Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), (2013), "Ending Child Marriage: Progress and Prospects", s.2. https://www.unicef.org/media/files/Child_Marriage_Report_7_17_LR..pdf (Erişim tarihi 03.10.2019).*
18. *T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Ankara 2015, s. 31-92*
19. *T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), (2014), "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması", <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf> (Erişim tarihi 03.10.2019).*
20. *Jeunemaitre X, Soubrier F, Kotelevtsev YV, et al. Molecular basis of human hypertension: Role of angiotensinogen. Cell 1992; 71:169.*
21. *Dolunay Ş., Sıtkı Y., Talat K., Hasan Kala(Eds). Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempo-*

yumu Bildiri Kitabı I.Cilt. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, 389-402.

22. Dilek K., Elvan A. (2012), Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, 1. Baskı, Usak yayınları, Ankara, s.23.

23. Fairstein L. (1993), Sexual Violence : Our War Against Rape, Newyork: William Morrow and Company Inc.

24. Akın, M (2013), Aile İçi Şiddet ve İç Hukuktaki Yerinin İncelenmesi, (İÜHF M C. LXXI, S. 28 1, s. 27-42). <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/97746>, Erişim(03.10.2019).

25. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016), Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Ankara. <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plan-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf> Erişim(03.10.2019).

26. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları, Ankara 1995, s. 152.

27. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu (1998), “Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet”, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara. <https://docplayer.biz.tr/7607513-T-c-basbakanlik-aile-arastirma-kurumu-baskanligi-aile-icinde-ve-toplumsal-alanda-siddet-ankara.html> Erişim (03.10.2019).

28. Mehmet Yazıcı, “Toplumsal Değişim Durumunun Şiddet Biçimiyle İlişkisi: ABD/Avrupa- Türkiye Karşılaştırması”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 46, 2013, s. 350-369.

29. Devrim Özkan, “Modern Sosyal Hayatta Kadının Toplumsal Cinsiyetinin ve Rollerinin Dönüşümü: Geleneğe Karşı Modernite”, Turkish Studies Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2, 2014, s. 1243.

30. Uğurlu, Nuray Sakallı; Gülçin Akbaş. “Namus Kültürlerinde “Namus” ve “Namus adına Kadına Şiddet”: Sosyal Psikolojik Açıklamalar”, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt:16, Sayı: 32, 2013, s. 76-91.

31. Aslan, M., Şeker, S. (2013). “Aile İçi Şiddetin Bir Boyutu Olarak Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Algı ve Tutumlar”.

[Elektronik Sürüm]. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1 (1). 171-193.

32. ATİLA DEMİR, Sevim – NAM, Dilek (2014), “Kadına Yönelik aile İçi Şiddeti Önlemede Erkeğin Rolü”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.19, S.3, s:211-227.

33. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi <https://tihv.org.tr/avrupa-insan-haklari-sozlesmesi/> Erişim Tarihi 03.10.2019

34. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin Başlıca Özellikleri Nelerdir? <http://www.mugla.gov.tr/avrupa-insan-haklari-sozlesmesi> Erişim Tarihi 03.10.2019

35. Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi Erişim: <http://www.ihd.org.tr/kadinlara-kar-her-tlayrimcilin-lenmesuluslararası-slees/> Erişim Tarihi 03.10.2019

36. Acar F. “Türkiye’de Kadınların İnsan Hakları: Uluslararası Standartlar, Hukuk ve Sivil Toplum”, (der. Gökçeçiçek Ayata, Sevinç Eryılmaz Dilek, Bertil Emrah Oder), Kadın Hakları: Uluslararası Hukuk ve Uygulama, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010, s. 13-22.

37. Lale Taşkın, “Uluslararası Sözleşmeler Işığında Kadının Durumu”, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 2, 2004, s. 18.

38. <http://www.kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararası-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/istanbul-sozlesmesi/> Erişim Tarihi 03.10.2019

39. Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi TUR İstanbul Sözleşmesi İnternet: <https://rm.coe.int/168046fc89> Erişim Tarihi 03.10.2019,

40. Kadın ve Demokrasi Derneği Gözlem Raporu, Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 59. Oturumu, 8-20 Mart 2015, s. 12.

41. Karagöz, Latif. Türkiye’de Aile Politikalarında Bütünlük İhtiyacı, İlmî Etüdler Derneği Politika Notu, Ocak 2015, s. 6.

42. Esin, Çiğdem. 2003. Türkiye’de Kadın Kuruluşları ve Etkinlik Alanları http://www.thb.hacettepe.edu.tr/arsiv/2003/sayi_2/baslik2.pdf Erişim Tarihi 03.10.2019